

مقدمه

با استناد به اهداف مندرج در اسناد بالادستی نظام و ایفای نقش موثر در پیشبرد اهداف توسعه علمی کشور و به منظور تحقق راهبردهای ابلاغی مقام معظم رهبری در تولید علم، و ایجاد و تقویت انگیزه پژوهشگران برای انجام فعالیت های پژوهشی برنامه محور فردی و گروهی، و همچنین با تکیه بر چشم انداز، مأموریت و اهداف دانشگاه امام صادق علیه السلام همچون کشف، تبیین و استفاده کاربردی از تعالیم اسلام و مکتب امام صادق (ع) جهت ایجاد تحولی عظیم در علوم انسانی/ اجتماعی و تولید، تحول و ارتقاء در علوم انسانی/ اجتماعی از طریق تولید و اشاعه دانش اسلامی تخصصی هدفمند در رشته های علمی مورد نیاز جهت اداره جامعه اسلامی ایران دستورالعمل تشکیل واحدهای پژوهشی در دانشگاه امام صادق علیه السلام تدوین و به اجرا گذاشته میشود.

ضمناً در تدوین این آیین نامه اجرایی؛ آیین نامه نحوه تاسیس واحدهای پژوهشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (مصوب هفتم بهمن ماه ۱۳۹۷) و سیاستهای دانشگاه امام صادق (ع) در قبال گروه های علمی، (مصوب شورای دانشگاه، نوزدهم مرداد ماه ۱۳۹۸) به عنوان اسناد بالادستی ملاک عمل قرار گرفته اند.

ماده ۱: تعاریف

واحد پژوهشی: با همکاری حداقل دو عضو هیات علمی یک از یا چند گروه یا بخش علمی پردیس در حوزه های مختلف علوم با توجه به دو جنبه حوزه فعالیت و گستره علمی به شرح زیر شکل میگیرند.

(۱-۱) حوزه فعالیت:

(۱-۱-۱) واحد پژوهشی مستقل: با مدت زمان محدود و با هدف فراهم کردن بسترهای لازم به منظور انجام طرحهای پژوهشی تقاضا محور و اجرای برنامه های راهبردی و مأموریتهای پژوهشی دانشگاه ایجاد میشوند و اعتبار مورد نیاز آنها برای انجام این قبیل فعالیتهای در قالب روال معمول طرحهای پژوهشی تامین میشود.

(۱-۱-۲) واحد پژوهشی مشترک: به صورت مشترک با دستگاه های اجرایی، نهادها و موسسات عمومی دولتی و غیر دولتی و با هدف پاسخگویی به نیازهای پژوهشی آنها شکل میگیرند. در این حالت، اعتبارات مورد نیاز برای راه اندازی و اجرای طرحها در قالب موافقتنامه و قرارداد همکاری به صورت مشارکتی با تامین منابع مالی از سوی دستگاه اجرایی و ارائه خدمات علمی از سوی دانشگاه فراهم میشود.

(۱-۲) گستره علمی:

(۱-۲-۱) واحد پژوهشی دانشکده ای: تمرکز بر یک حوزه علمی تخصصی و مستقل، که تمامی اعضای هیات علمی عضو در آن واحد پژوهشی وابسته به گروه یا بخش علمی باشند.

(۱-۲-۲) واحد پژوهشی بین دانشکده ای: تمرکز بر یک حوزه علمی میان رشته ای که اعضای هیات علمی عضو در آن واحد پژوهشی وابسته به دو گروه یا بخش علمی باشند.

(۱-۲-۳) واحد پژوهشی فرا دانشکده ای: تمرکز بر یک حوزه علمی میان رشته ای که اعضای هیات علمی عضو در آن واحد پژوهشی وابسته به بیش از یک گروه یا بخش علمی باشند.

ماده ۲: انواع واحدهای پژوهشی

واحدهای پژوهشی به لحاظ حجم فعالیت به ۵ نوع تقسیم میشوند:

- ۱-۲) **حلقه پژوهشی:** به واحد پژوهشی ای اطلاق میشود که مجموع ظرفیت فعالیت اعضای هیات علمی عضو در آن کمتر و یا برابر با ظرفیت فعالیت یک عضو هیات علمی تمام وقت دانشگاه باشد.
- ۲-۲) **هسته پژوهشی:** به واحد پژوهشی ای اطلاق میشود که مجموع ظرفیت فعالیت اعضای هیات علمی عضو در آن بیشتر از ظرفیت فعالیت یک عضو هیات علمی تمام وقت دانشگاه باشد.
- ۳-۲) **گروه پژوهشی / اندیشکده:** به واحد پژوهشی ای اطلاق میشود که مجموع ظرفیت فعالیت اعضای هیات علمی عضو در آن بیشتر از ظرفیت فعالیت یک عضو هیات علمی تمام وقت دانشگاه باشد و همچنین دارای تفاهم نامه یا قرارداد با سایر دانشگاهها یا دستگاههای اجرایی با توان حداقل ۵۵ درصد تامین منابع باشد.
- ۴-۲) **مرکز تحقیقات / پژوهشکده:** به واحد پژوهشی ای اطلاق میشود که از مجموع دو یا چند گروه یا هسته پژوهشی تشکیل میشود..
- ۵-۲) **پژوهشگاه:** به واحد پژوهشی ای اطلاق میشود که از مجموع حلقه ها، هسته ها، گروهها / اندیشکدهها، مراکز تحقیقاتی و پژوهشکده ها تشکیل شده است.

ماده ۳: سرمایه انسانی

- ۱-۳) ترکیب اعضای واحدهای پژوهشی به شرح زیر امکان پذیر است:
 - اعضای هیات علمی
 - پژوهشگر پسا دکتري
 - دانش آموختگان
 - دانشجویان دوره دکتري، کارشناسی ارشد و کارشناسی
 - کارشناسان دانشگاه و یا دستگاههای اجرایی
- ۲-۳) مطابق با بند ۲ از سیاستهای دانشگاه در قبال گروه های علمی، جذب عضو هیات علمی برای دانشگاه صرفا در قالب دانشکده، پردیس و مرکز صورت میگیرد.
- ۳-۳) استخدام هرگونه پژوهشگر یا کارشناس برای واحد پژوهشی ممنوع و به کارگیری آنها صرفا مبتنی بر نیاز واحد پژوهشی و به صورت پروژه ای یا به وسیله اختصاص نیرو از سوی گروه یا بخش علمی، یا به شرط وابستگی علمی به عضو هیات علمی (دانشجوی دکتري، تحصیلات تکمیلی، پژوهشگر پسا دکتري و دستیار پژوهش) امکان پذیر است.
- ۴-۳) عضویت و مشارکت اعضای وابسته به سایر دانشگاهها و دستگاههای اجرایی برای واحدهای پژوهشی با تایید گروه یا بخش علمی و تصویب شورای پژوهشی امکان پذیر است.
- ۵-۳) اضافه شدن اعضای جدید بعد از شکل گیری اولیه واحد پژوهشی برای واحدهای پژوهشی با تایید گروه یا بخش علمی و تصویب شورای پژوهشی ممکن است.
- ۶-۳) فعالیت عضو به عنوان مدیر واحد پژوهشی مشمول دریافت حق مدیریت نمیشود، اما جزء خدمات اجرایی وی محسوب میشود و مطابق با اسناد و آیین نامه های مرتبط تشویقی، حمایتی پژوهشی و جدول ارتقاء و ترفیع اعضای هیات علمی مورد حمایت قرار می گیرد.

ماده ۴: فرآیند تشکیل حلقه، هسته، گروه/ اندیشکده/ مرکز تحقیقات / پژوهشکده:

- ۴-۱) مشاوره مدیر واحد پژوهشی با دفتر مطالعات و تحقیقات علمی و صاحب نظران داخلی و خارجی درباره تاسیس واحد و تدوین پیشنهاد آن.
 - ۴-۲) ارسال پیشنهاد تاسیس واحد پژوهشی به همراه مستندات مربوطه به دفتر مطالعات و تحقیقات علمی و سپس اخذ نظر مشورتی گروه یا بخش علمی و تصویب شورای پژوهشی
 - ۴-۳) ارسال برنامه علمی واحد پژوهشی به همراه مستندات به گروه یا بخش علمی و سپس تصویب شورای پژوهشی
 - ۴-۴) حکم مدیر واحد پژوهشی توسط معاون پژوهش و فناوری دانشگاه صادر میشود.
- تبصره ۱)** در خصوص واحدهای پژوهشی میان رشته ای یا فرا دانشکده ای که بین حداقل دو بخش یا گروه علمی می باشد؛ ارسال پیشنهاد تاسیس و برنامه ها و سایر مستندات و... توسط مدیر یا مدیران حداقل دو حلقه، هسته یا گروه/ اندیشکده ، مراکز تحقیقاتی و پژوهشکده ها به دفتر مطالعات و تحقیقات علمی و سپس اخذ نظر مشورتی گروه ها یا بخش های علمی مرتبط و تصویب شورای پژوهشی صورت می پذیرد.

ماده ۵: پشتیبانی و حمایت

- ۵-۱) به طور کلی فضایی به صورت مستقل به واحدهای پژوهشی اختصاص نمییابد، اما این واحدها میتوانند با رعایت ضوابط ذیل فضایی خاص برای واحد پژوهشی خود فراهم آورند:
- ۵-۱-۱) مشارکت و همکاری عضو هیات علمی با واحد پژوهشی در صورتی که ۵۵ درصد از ظرفیت برنامه علمی خود را به آن واحد پژوهشی اختصاص داده باشد.
- ۵-۱-۲) عضویت پژوهشگر پسا دکتري در واحد پژوهشی در صورتی که برنامه علمی ایشان ذیل آن واحد تعریف شده باشد. (سرانه فضای پژوهشگر پسا دکتري معادل سرانه استادیار پایه یک می باشد).
- ۵-۱-۳) مشارکت دانشجوی دکتري که با جلب حمایت های لازم، امکان استقرار تمام وقت ذیل واحد پژوهشی را فراهم آورده است.
- ۵-۲) تامین مالی اختصاص فضا مبتنی بر دستورالعملی میباشد که به تصویب هیات رئیسه دانشگاه می رسد.
- ۵-۳) اختصاص زیر دامنه در تارنمای رسمی دانشگاه برای واحدهای دانشکده ای ذیل زیر دامنه معاون پژوهشی صورت میگیرد.
- ۵-۴) واحدهای پژوهشی در ایجاد ارتباط با افراد و نهادهای حقیقی و حقوقی داخل و خارج دانشگاه به صورت مستقل و از طریق مدیر واحد خود عمل میکنند، ولی موارد حقوقی و مالی آنها با نظارت معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه انجام خواهد شد.
- ۵-۵) پایان نامه ها یا رساله هایی که علاوه بر تصویب در گروه یا بخش علمی به تصویب واحدهای پژوهشی فرادانشکده ای برسد، طبق دستورالعمل معاونت پژوهش و فناوری، پژوهانه دریافت می کنند.
- ۵-۶) اگر اعضای هیات علمی پژوهانه خود را به واحدهای پژوهشی دانشکده ای یا بین دانشکده ای اختصاص دهند با ضریب ۱/۱ افزایش می یابد. اگر به واحدهای پژوهشی فرا دانشکده ای اختصاص دهند با ضریب ۱/۳ افزایش مییابد
- ۵-۷) واحدهای پژوهشی بر مبنای ارزیابی سالانه و به تشخیص معاون پژوهش و فناوری دانشگاه متناسب با امکانات، تجهیزات و اقتضائات موجود در اسناد و آیین نامه های مرتبط از امتیاز و تشویق پژوهشی برخوردار خواهند شد. حسب شرایط، سایر روشهای حمایتی پس از طرح در شورای پژوهشی و تایید معاون پژوهش و فناوری دانشگاه نیز قابل انجام خواهد بود.

ماده ۶: ارزیابی عملکرد

واحدهای پژوهشی هر ساله توسط بخش یا گروه علمی بر اساس مبانی زیر مورد ارزشیابی قرار می گیرند و توسط دفتر مطالعات و تحقیقات علمی در شورای پژوهشی بررسی می شود:

- پیشبرد ماموریت
- تحقق برنامه علمی
- جلب مشارکت سرمایه انسانی
- چگونگی بهره برداری از سرمایه انسانی و سایر منابع

ماده ۷: ابقاء

مدیر واحد پژوهشی موظف است هر سال نسبت به ارسال گزارش عملکرد (مطابق فرم گزارش عملکرد سالانه واحدهای پژوهشی پیوست شماره ۲) به بخش یا گروه علمی ذیربط اقدام کند و همچنین در صورت لزوم، درخواست ادامه فعالیت واحد پژوهشی را پس از تأیید گروه یا بخش علمی جهت طرح و تصویب در شورای پژوهشی به دفتر مطالعات و تحقیقات علمی ارسال نماید. شورای پژوهشی بر حسب نظر نظارتی بخش یا گروه علمی ذیربط و خروجی مورد انتظار سالانه تصمیم گیری خواهد نمود.

ماده ۸: تغییر

در صورتی که واحد پژوهشی درخواست تغییر در عنوان، ماموریت، حوزه فعالیت و گستره علمی واحد پژوهشی را داشته باشد لازم است درخواست خود به همراه مستندات لازم را به همان مرجع تصویب ارائه نماید.

ماده ۹: انحلال

واحد پژوهشی در شرایط زیر توسط معاون پژوهشی منحل می شود:

- ۹-۱) خاتمه برنامه علمی
 - ۹-۲) عدم تامین مالی واحد پژوهشی مشترک توسط سازمان طرف قرارداد
 - ۹-۳) عدم رعایت ضوابط موجود در ماده (۳ سرمایه انسانی)
 - ۹-۴) عملکرد ضعیف به قضاوت مرجع تصویب کننده
- تبصره ۲: تعهدات واحد پژوهشی قبل از انحلال باید تحت نظارت گروه یا بخش علمی توسط مدیر واحد تعیین تکلیف گردد.

ماده ۱۰: تصویب

- ۱۰-۱) نظارت بر حسن اجرای این دستورالعمل بر عهده معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه میباشد.
- ۱۰-۲) این دستورالعمل مشتمل بر ۱۰ ماده و ۲ تبصره مطابق با شرایط پردیس و برگرفته از آیین نامه تشکیل واحد های پژوهشی مصوب شورای پژوهشی پردیس مرکزی در تاریخ ۱۹-۱۲-۱۳۹۹ به تصویب شورای پژوهشی پردیس رسیده و از تاریخ تصویب به مدت ۲ ساله آزمایشی قابل اجرا می باشد.